

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/156/2018
Identifikačné číslo spisu: 1113220699
Dátum vydania rozhodnutia: 17.01.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1113220699.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne P. W., bývajúcej v W., zastúpenej SCHUBERT & partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Vánsovej č. 2, IČO: 34117709, proti žalovaným 1/ CI REGIO, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Prievozska č. 4D, IČO: 36489883, zastúpenej MST PARTNERS, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Laurinská č. 3, IČO: 36861545, 2/ DUPOS dražobná, s.r.o. so sídlom v Trnave, Tamaškovičova č. 17, IČO: 36233935, zastúpenej PETKOV & Co, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej č. 14, IČO: 50430742, 3/ P. H., bývajúcemu v F., zastúpenému Máčaj legal, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Hlavné námestie č. 3, IČO: 47255269, o určenie neplatnosti dražby, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 9 C 124/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2017 sp.zn. 3 Co 231/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ a 3/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania; žalovanému 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa v konaní žalobou podanou 14. júna 2013 domáhala proti žalovaným / až 3/ určenia, že dobrovoľná dražba č. T. zo dňa 23. septembra 2011 (ďalej len „sporná dražba“) je neplatná. V žalobe uviedla, že bola vlastníčkou nehnuteľností v W., ktoré sú vedené pre katastrálne územie W. na liste vlastníctva č. XXXX ako parcely č. XXXX/XX - záhrady s výmerou 123 m², č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria s výmerou 81 m², č. XXXX/X - záhrady s výmerou 35 m² a stavba rodinného domu so súpisným č. XXXX na parcele č. XXXX/X (ďalej len „dražené nehnuteľnosti“). Spornú dražbu vykonal 23. septembra 2011 žalovaný 2/ podľa zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách (ďalej len „zákon č. 527/2002 Z.z.“) na návrh žalovaného 1/. Dražené nehnuteľnosti na nej vydražil žalovaný 3/. Syn žalobkyne Q. W. podal 13. júna 2013 Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky oznámenie o podozrení z trestného činu machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 Trestného zákona, ktoré odôvodnil existenciou dôvodného podozrenia, že pri spornej dražbe došlo k spáchaniu trestného činu. Výšetrovateľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave I Odbor

kriminálnej polície v odmietajúcom uznesení z 1. októbra 2013 ČVS: ORP-1059/OEK-BI-2013 uviedol, že nebol dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku.

2. Rozsudkom z 26. novembra 2015 č.k. 9 C 124/2013-160 v spojení s opravným uznesením z 13. januára 2015 č.k. 9 C 124/2013-169 Okresný súd Bratislava I (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) žalobu zamietol; rozhodol tiež o trovách konania. Vzhľadom na námietku žalovaného 2/ skúmal, či došlo k preklúzii práva žalobkyne uplatneného žalobou. Dospel k záveru, že jej právo zaniklo (23. decembra 2011) podľa § 21 ods. 2 druhá veta zákona č. 527/2002 Z.z. márnym uplynutím prekluzívnej trojmesačnej lehoty, ktorá začala plynúť od udelenia príklepu licitátora na spornej dražbe. Výsledkami vykonaného dokazovania mal pritom preukázané, že dôvody neplatnosti dražby nesúvisia so spáchaním trestného činu (a nie je teda dôvodná argumentácia žalobkyne o dlhšej prekluzívnej lehote). Z týchto dôvodov žalobu o určenie neplatnosti spornej dražby zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 28. septembra 2017 sp.zn. 3 Co 231/2016 preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia odvolacieho pojednávania [§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)] a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP).

3.1. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatoval správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 CSP). Vo vzťahu k podstatným odvolacím tvrdeniam žalobkyne (namietajúcej odňatie možnosti konať pred súdom, spochybňujúcej vecnú správnosť napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a vytýkajúcej nesprávne právne posúdenie veci a nedostatočné zistenie skutkového stavu) odvolací súd s prihliadnutím na § 387 ods. 3 CSP konštatoval, že v celom rozsahu ide o nedôvodnú a nepodloženú argumentáciu.

3.2. Odvolací súd sa nestotožnil so žalobkyňou, podľa ktorej jej bola odňatá možnosť pred súdom konať tým, že súd prvej inštancie pojednával 26. novembra 2015 v jej neprítomnosti, a to napriek ospravedlneniu neúčasti odôvodnenej jej zdravotným stavom a tiež zdôrazneniu, že jej účasť na pojednávaní má pre konanie zásadný význam. Odvolací súd poukázal na § 119 O.s.p. účinný v čase predmetného pojednávania a vysvetlil, že návrh na odročenie pojednávania odôvodňovaný zdravotným stavom musel obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav žalobkyne - bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia jej zdravotného stavu - neumožňuje, aby sa zúčastnila na pojednávaní. V danom prípade návrh na odročenie predmetného pojednávania túto zákonom stanovenú náležitosť nemal, preto súd prvej inštancie mohol v konaní konať aj bez prítomnosti žalobkyne (§ 101 ods. 2 O.s.p.). Námietku žalobkyne o odňatí práva konať pred súdom vykonaním tohto pojednávania v jej neprítomnosti a následné rozhodnutie len na základe obsahu spisu považoval preto odvolací súd za nedôvodnú.

3.3. K odvolacej argumentácii, v zmysle ktorej súd prvej inštancie rozhodol bez dostatočného zistenia skutkového stavu, odvolací súd uviedol, že žalobkyňa navrhla v konaní vykonať dokazovanie len listinami uvedenými v žalobe (zmluvou o zriadení záložného práva, oznámením o dobrovoľnej dražbe, oznámením o výsledku dražby, listami (z 10. októbra 2011, 13. októbra 2011, 27. októbra 2011, písomným rozvrhom výťažku dražby, trestným oznámením). Výsluch žalobkyne nie je ale v žalobe uvedený ako dôkaz, ktorý navrhla vykonať. Správne preto súd prvej inštancie vykonal dokazovanie podľa § 120 ods. 1 O.s.p. na základe návrhu strán, pričom ďalšie dokazovanie sám určoval iba v prípade jeho nevyhnutnosti pre rozhodnutie vo veci (takto doplnil dokazovanie dopytom na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky a políciu o výsledku trestného oznámenia podaného synom žalobkyne).

3.4. V ďalšom odvolací súd poukázal na § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z.z., nestotožnil sa ale s odvolacou argumentáciou žalobkyne, podľa ktorej nemohlo dôjsť k preklúzii žalobou uplatneného práva z dôvodov uvedených v odvolaní napadnutom rozsudku. Súd prvej inštancie vzal do úvahy synom žalobkyne podané oznámenie o podozrení z trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, podvodu podľa § 221 Trestného zákona a machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 Trestného zákona, nebolo ale preukázané, že by sa žalobou uplatnené právo žalobkyne prekludovalo v lehote dlhšej ako tri mesiace. Na konštatovaní správnosti záverov súdu prvej inštancie zotrval odvolací súd napriek tomu, že žalobkyňa

odôvodnila nemožnosť predložiť tento dôkaz (predmetné oznámenie jej syna) nielen jej neúčastou na pojednávaní 26. novembra 2015, ale tiež tým, že Úrad špeciálnej prokuratúry ju požiadal, aby túto informáciu čo najdlhšie nezverejňovala. Podľa názoru súdu žalobkyňa nepreukázala dôvod, pre ktorý nemohla dôkaz o podaní trestného oznámenia predložiť už v konaní pred súdom prvej inštancie (navyše, ak sama tvrdila, že mu ho chcela predložiť). Opodstatnenosť jej tvrdenia, že tak nemohla urobiť na základe žiadosti Úradu špeciálnej prokuratúry, nebola preukázaná, a tak ani nebolo možné vyhodnotiť dôvodnosť uplatnenia nového dôkazu ako dôvodu odvolania.

3.5. Na tomto základe odvolací súd uzavrel, že súd prvej inštancie na pojednávaní uskutočnenom 26. novembra 2015 správne vykonal dokazovanie dôkazmi označenými stranami a dospel k vecne správne záveru, že žaloba o určenie neplatnosti spornej dražby bola podaná po uplynutí zákonom stanovenej lehoty troch mesiacov od konania dražby. Zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie nepochybne vyplýva, že rozhodnutie súdu o tom, že bol spáchaný trestný čin, neexistuje. Keďže v konaní nebolo preukázané, že dôvody dražby súvisia so spáchaním trestného činu (jeho spáchanie možno podľa § 193 CSP preukázať iba rozhodnutím súdu o tom, že bol spáchaný trestný čin), nebol dôvod vychádzať z dlhšej prekluzívnej lehoty (§ 21 ods. 2 veta druhá zákona č. 527/2002 Z.z.). Vzhľadom na to nebolo možné pristúpiť k vecnému posúdeniu žaloby z hľadiska žalobkyňou tvrdených dôvodov neplatnosti spornej dražby.

3.6. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP tvrdiac, že sudy zasiahli do jej práva na spravodlivý súdny proces.

4.1. Podľa názoru žalobkyne je nesprávny právny názor, podľa ktorého žalobu podala po uplynutí prekluzívnej lehoty upravenej v § 21 ods. 3 zákona č. 527/2002 Z.z. Sudy nezistili náležité rozhodujúce skutkové okolnosti, v dôsledku čoho prijali nesprávny právny záver o plynutí, dĺžke a plynutí tejto lehoty. V danom prípade boli splnené všetky podmienky, aby svoje právo na určenie neplatnosti dražby mohla výnimočne uplatniť na súde aj po troch mesiacoch odo dňa príklepu, a to preto, lebo: a/ je preukázateľne spochybňovaná platnosť záložnej zmluvy uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ (v konaní Okresného súdu Bratislava I sp.zn. 12 C 98/2016), b/ dôvody neplatnosti dražby súvisia so spáchaním trestného činu [jej syn ešte pred podaním žaloby oznámil príslušným orgánom podozrenie zo spáchania viacerých trestných činov súvisiacich s dražbou (na tom nič nemení, že súd o tom nemal vedomosť)], c/ súčasťou dražených nehnuteľností je dom, v ktorom má predchádzajúci vlastník (žalobkyňa) predmetu dražby v čase príklepu hlásený trvalý pobyt. Rozhodnutia súdov sú teda jednoznačne založené na nerešpektovaní tohto ustanovenia zákona č. 527/2002 Z.z.

4.2. V ďalšom žalobkyňa poukázala na to, že v priebehu konania opakovane zdôraznila, že jej osobná účasť na pojednávaní má v danom prípade zásadný význam. Súd prvej inštancie ju nevyočul a v dôsledku toho sa neoboznámil so závažnými skutkovými okolnosťami, ktoré mu chcela priblížiť; v tejto súvislosti neobstojí argumentácia súdu, podľa ktorej dokazovanie výsluchom žalobkyne nebolo navrhnuté. Právo na spravodlivý súdny proces porušil súd tiež tým, že napriek jej žiadosti o odročenie pojednávania vec prejednal a rozhodol v jej neprítomnosti a bez toho, aby mu mohla predložiť dôkaz zásadného významu (podanie jej syna adresované prokuratúre). Rozhodnutia súdov oboch inštancií nie sú podložené dostatočným zistením skutkového stavu, čo má za následok tiež nesprávne právne posúdenie veci. Podľa jej presvedčenia súdu riadne doložila a vysvetlila dôvod, ktorý bránil jej osobnej účasti na pojednávaní. Pokiaľ už súd dospel k záveru (s ktorým žalobkyňa nesúhlasí), že i tak boli dané procesné predpoklady pre uskutočnenie pojednávania, v žiadnom prípade nemohol v rozpore s ustanovením § 101 ods. 2 O.s.p. rozhodnúť bez prihliadnutia na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy. Súd nevykonal kľúčové dokazovanie, v dôsledku čoho nepriznal dostatočný význam skutočnostiam súvisiacim s oznámením o spáchaní trestnej činnosti týkajúcej sa spornej dražby. Nesprávne pri tom vychádzal z názoru, že spáchanie trestného činu potvrdzuje až právoplatné rozhodnutie súdu (ktoré dosiaľ nebolo vydané); takáto interpretácia § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z.z. by vo svojich dôsledkoch znemožňovala predchádzajúcemu vlastníkovi draženej veci domôcť sa určenia neplatnosti dražby.

4.3. Z týchto dôvodov žalobkyňa navrhla zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

5. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že žalobkyňa si zamieňa tento mimoriadny opravný prostriedok s „ďalším odvolaním“, pričom jej tvrdenia nasvedčujú tomu, že je nespokojná s rozhodnutiami súdov, nimi zisteným skutkových stavom, vyhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania a prijatými právnymi závermi. Dovolateľka takto absurdne vyvodzuje existenciu procesnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP v spore, v ktorom za znemožnenie realizácie jej procesných oprávnení označuje procesné následky svojej vlastnej obštrukcie. K vade zmätočnosti namietanej žalobkyňou rozhodne nedošlo. Z týchto dôvodov navrhol dovolanie odmietnuť ako procesne neprípustné.

6. Žalovaný 2/ sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

7. Žalovaný 3/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že ustálená judikatúra sa zhoduje v názore, podľa ktorého nevykonanie niektorého dôkazu, ktorý navrhla strana, nezakladá zmätočnosť v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Navyše, žalobkyňa vykonanie „kľúčového dôkazu“ ani len nenavrhol, i keď konanie prebiehalo od roku 2013. Ničím nepodložená je jej argumentácia, že tento dôkaz „nemohla“ predložiť. Podľa jeho názoru nedošlo v danom prípade k procesnej vade namietanej žalobkyňou a jej dovolanie smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu. Navrhol dovolanie odmietnuť ako procesne neprípustné.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), a v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

9. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp.zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky; podobne, ak sa odkazuje v zátvorke na „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky - ďalej len „ústavný súd“ príslušnej spisovej značky)].

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 18/2018, 3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 8 Cdo 99/2017).

11. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 209/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

12. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

13. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť jej dovolania z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017).

13.2. Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, podľa ktorej v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

15. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. f/ CSP je, že a/ k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom, ktorý b/ znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva c/ v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie) znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018).

17. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že zákon priznáva relevanciu iba tým procesným pochybeniam súdu, intenzita ktorých opodstatňuje záver, že v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu bolo účastníkovi konania znemožnené uskutočňovanie jemu patriacich procesných práv „v takej miere“, že došlo (až) k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však samo rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017, 1 VCdo 2/2017).

19. V danom prípade sa podstatná časť argumentácie dovolateľky o zásahu do jej práva na spravodlivý súdny proces týka procesného postupu súdu prvej inštancie za právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016.

19.1. Podľa vtedajšej právnej úpravy súd pokračoval v konaní, aj keď účastníci boli nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostavil na pojednávanie, ani nepožiadaval z dôležitého dôvodu o odročenie, mohol súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadal pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy (§ 101 ods. 2 O.s.p.). Pojednávanie sa mohlo odročiť len z dôležitých dôvodov (§ 119 ods. 1 O.s.p.). Účastník, ktorý navrhol odročenie pojednávania, musel súdu oznámiť dôvod na odročenie pojednávania bez zbytočného odkladu, po tom, čo sa o ňom dozvedel alebo odkedy sa o ňom mohol dozvedieť, alebo s prihliadnutím na všetky okolnosti ho mohol predpokladať. Návrh na odročenie pojednávania mal obsahovať najmä: a/ dôvod, pre ktorý sa navrhuje odročenie pojednávania, b/ deň, keď sa účastník o dôvode dozvedel, c/ ak je to možné, uvedenie elektronickej adresy, telefaxu alebo telefónu,

na ktoré súd bezodkladne oznámi, ako návrh posúdil (§ 119 ods. 2 O.s.p.). Ak bol dôvodom na odročenie pojednávania zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu, návrh na odročenie pojednávania musel obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní. Za takéto vyjadrenie sa považovalo vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že účastník alebo jeho zástupca nie je schopný zúčastniť sa pojednávania bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu (§ 119 ods. 3 O.s.p.).

19.2. Účastníci boli povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodol, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd mohol výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak ich vykonanie bolo nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Súd vykonával dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania (§ 122 ods. 1 O.s.p.). Za dôkaz mohli slúžiť všetky prostriedky, ktorými bolo možné zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nebol spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určil ho súd (§ 125 ods. 1 O.s.p.).

20. O tom, aký bol v konkrétnom spore procesný postup súdu a ako prebiehalo konanie, získava dovolací súd obraz zo spisu (3 Cdo 346/2009, 3 Cdo 183/2017). To, ako prebiehalo pojednávanie, dovolací súd zisťuje zo zápisníc o pojednávaní (3 Cdo 208/2018).

21. Pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že jej dovolanie je v zmysle § 420 písm. f/ CSP prípustné preto, lebo súd nerešpektoval jej právo zúčastniť sa na pojednávaní, i keď opakovane zdôrazňovala zásadný význam svojej osobnej účasti pre správne rozhodnutie sporu, dovolací súd poukazuje na to, že žalobkyňa udelila plnú moc na jej zastupovanie v konaní spoločnosti SCHUBERT & partners, s.r.o. (č.l. 69 spisu). Na všetky pojednávania, nariadené po ustanovení tohto zástupcu, bola prostredníctvom neho riadne predvolávaná. Predvolanie doručené jej zástupcovi malo právne účinky doručenia predvolania žalobkyni. Doručením predvolaní vytvoril súd žalobkyni náležitú procesnú možnosť zúčastniť sa pojednávania. Pokiaľ žalobkyňa túto možnosť bez náležitého ospravedlnenia a návrhu na odročenie pojednávania (majúceho zákonom stanovené náležitosti) nevyužila, nemožno súdu vytýkať, že jej znemožnil účasť na pojednávaní.

22. Zo spisu vyplýva, že žalobkyňa podala 12. mája 2015 návrh na odročenie pojednávania (č.l. 104), ktorý odôvodnila svojou práceneschopnosťou od 11. mája 2015. Po vytýčení pojednávania na 16. septembra 2015 podala žalobkyňa návrh na jeho odročenie z dôvodu jej práceneschopnosti trvajúcej od 14. septembra 2015 (č.l. 127 spisu). Svoju neúčasť na pojednávaní, ktoré súd prvej inštancie nariadil na 26. november 2015 (na ňom bol vyhlásený prvoinštančný rozsudok), ospravedlnila práceneschopnosťou trvajúcou od 23. novembra 2015 (č.l. 142 spisu).

22.1. Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 platilo, že ak dôvodom na odročenie pojednávania bol zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu, návrh na odročenie pojednávania musel obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní. V Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky bolo (ako R 132/2014) publikované rozhodnutie najvyššieho súdu sp.zn. 7 Cdo 130/2012, ktoré vysvetlilo, že § 119 ods. 3 O.s.p. bol do procesného kódexu zaradený za účelom zabezpečenia plynulosti konania a zamedzenia obštrukcií účastníkov (strán) vyhýbaním sa účasti na pojednávaní a ospravedľovaním ich neúčasti zdravotnými dôvodmi. Toto rozhodnutie spočíva na názore, že zdravotný stav účastníka je dôvodom na odročenie pojednávania len v prípade, že účastník nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania, pričom uvedené musí vyplývať z vyjadrenia ošetrojúceho lekára. O dôvod na odročenie pojednávania podľa tohto ustanovenia ide teda iba vtedy, keď (už) v čase rozhodovania súdu je žiadosť o odročenie pojednávania doložená vyjadrením lekára o tom, že žiadajúci účastník sa z relevantných zdravotných dôvodov nemôže zúčastniť pojednávania.

22.2. Senát najvyššieho súdu, ktorý koná v preskúmanom prípade, zastáva ten istý názor a dodáva, že účel sledovaný zákonom v ustanovení § 119 ods. 3 O.s.p. by sa nedosiahol, pokiaľ by sa za nevyhnutný dôvod pre odročenie pojednávania (resp. dôvod, pre ktorý nemožno vec prejednať a rozhodnúť v neprítomnosti účastníka), považovala aj žiadosť o odročenie pojednávania nemajúca všetky zákonom

stanovené náležitosti (obdobne 4 Cdo 314/2013, 5 Cdo 169/2013, 7 Cdo 574/2013, 3 Cdo 399/2013, 3 Cdo 124/2016).

22.3. V danom prípade návrh žalobkyne o odročenie pojednávania nemal zákonom stanovené náležitosti - žalobkyňa k nemu nepripojila vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že jej zdravotný stav neumožňuje zúčastniť sa pojednávania, lebo jej osobná prítomnosť na ňom by ohrozovala jej život, prípadne závažne zhoršila jej zdravotný stav. Procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý po podaní tohto návrhu žalobkyne neodročil pojednávanie a konal ďalej aj v neprítomnosti žalobkyne, sa nepriechil zákonu, preto ním ani nemohlo dôjsť k zásahu do práva žalobkyne na spravodlivý súdny proces.

23. Posudzujúc dovolanie z hľadiska jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že žalobkyňa súdu prvej inštancie vytýka, že nevykonala dokazovanie jej výsluchom.

23.1. Dovolací súd v súvislosti s touto argumentáciou zdôrazňuje, že výsluch účastníka konania ako dôkazný prostriedok (§ 131 O.s.p.) treba dôsledne odlišovať od skutkového tvrdenia (argumentácie) účastníka konania, či už je súčasťou žaloby, ústnych prednesov na pojednávaní alebo obsahom písomných podaní adresovaných súdu. Tiež účel výpovede účastníka a tvrdenia účastníka je odlišný. Účelom skutkových tvrdení účastníka konania je vysvetliť súdu skutkový dej, ktorý zo svojich hľadísk považuje za významný; dokazovanie vykonávané výsluchom účastníka (§ 131 O.s.p.) konania má ale overiť pravdivosť skutkových tvrdení účastníka konania (3 Cdo 278/2012).

23.2. Zo spisu nevyplýva, že by žalobkyňa (nosiiteľka procesnej povinnosti tvrdiť rozhodujúce skutkové okolnosti a na ich preukázanie navrhnúť dôkazy), navrhla vykonať dokazovanie jej výsluchom (§ 131 O.s.p.). Nevykonanie dôkazu výsluchom účastníka konania pritom nie je postupom, ktorým by súd odňal možnosť konať pred súdom (Zo súdnej praxe č. 26/2000). Z týchto dôvodov nemožno súdu vytýkať, že nevykonala dokazovanie týmto dôkazom a že konanie zaťažilo procesnou vadou zmätočnosti.

24. K problematike osobného vypočutia strany sporu v civilnom sporovom konaní sa podrobne vyjadril najvyšší súd v rozhodnutí sp.zn. 1 Cdo 8/2016, v ktorom svoje právne úvahy podložil závermi vyjadrenými vo viacerých rozhodnutiach Európskeho súdu pre ľudské práva.

24.1. V predmetnom rozhodnutí najvyšší súd poukázal na to, že ústne a verejné vypočutie predstavuje základný princíp upravený článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Povinnosť uskutočniť verejné vypočutie nie je však absolútna (pozri Hakansson and Stureson v. Švédsko). Môžu byť prípady, v ktorých sa verejné vypočutie nevyžaduje, napríklad ak predmetom konania nie sú záležitosti vierohodnosti, alebo sporné fakty nevyhnutne nevyžadujú vypočutie a súdy môžu spravodlivo, rozumne a dôvodne vec rozhodnúť na základe ústnych alebo písomných vyjadrení sporových strán, či iných dôkazov (porovnaj napríklad Döry v. Švédsko, Pursiheimo v. Fínsko, Lundevall v. Švédsko). Národné súdy môžu pritom zohľadniť požiadavku efektivity a hospodárnosti konania a dospieť k záveru, že opakované vytyčovanie a odročovanie pojednávania sú prekážkou riadneho a včasného skončenia konania (Schuler-Zraggen v. Švajčiarsko). Súd tiež musí zohľadniť, že právo na verejné vypočutie stráca význam vtedy, keď strana sporu nie je zbavená možnosti sa ho zúčastniť, alebo sa môže rozhodnúť sa ho nezúčastniť, pokiaľ je to v súlade s domácim právom (pozri Yakovlev v. Ruská federácia).

24.2. Aj so zreteľom na tieto právne závery najvyšší súd v preskúvanom prípade uzatvára, že procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý namieta žalobkyňa v dovolaní, nedošlo k zásahu do jej práva na spravodlivý súdny proces.

25. Obdobne, posudzujúc dovolanie žalobkyne podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že týmto mimoriadnym opravným prostriedkom sú súdu prvej inštancie vytýkané nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie.

25.1. K tejto námietke žalobkyne dovolací súd uvádza, že rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa už v rozhodnutiach aplikujúcich právnu úpravu účinnú do 30. júna 2016 ustálila na názore, podľa ktorého nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, prípadné nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je procesnou vadou zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo

108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012.

25.2. Aj za súčasnej právnej úpravy najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nezakladá procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd v uznesení sp.zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

26. Podstatná časť námietok žalobkyne sa týka nie procesného postupu, ale právneho posúdenia veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

26.1. Bezpochyby sa právneho posúdenia veci (a nie „procesného postupu súdu“) týkajú námietky žalobkyne, podľa ktorých sú nesprávne právne úvahy a prijaté závery súdov ohľadne dĺžky prekluzívnej lehoty v zmysle § 21 ods. 3 zákona č. 527/2002 Z.z., splnenia podmienok, za ktorých je táto lehota dlhšia ako tri mesiace, ale tiež ohľadne toho, či spáchanie trestného činu potvrdzuje až právoplatné rozhodnutie súdu.

26.2. K takto formulovaným námietkam treba uviesť, že už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Na podstate tohto záveru zotrávajú aj neskoršie rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré konštatujú, že ani po 1. júli 2016 nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania (R 24/2017, 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 1/2018, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 158/2017).

26.3. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené uzatvára, že žalobkyňou namietaná nesprávnosť právneho posúdenia veci nie je procesnou vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP a nezakladá prípustnosť jej dovolania podľa tohto ustanovenia.

27. Na záver dovolací súd, podobne ako v niektorých iných prípadoch (1 Cdo 28/2018, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 131/2017, 5 Cdo 151/2017, 7 Cdo 99/2017, 8 Cdo 200/2017), poukazuje na naďalej aktuálne konštatovanie ústavného súdu (IV. ÚS 196/2014), že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

28. Z uvedených dôvodov najvyšší súd odmietol dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

29. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 vo výroku o odmietnutí dovolania a pomerom hlasov 2 : 1 vo výroku o trovách dovolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.